-6-

372

T.C.
ÇEVRE BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

24.11.2000

SAYI : B.19.0.APK.0.22.0.00.02/0012/1216 - 12990

KONU: Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 10.11.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7405 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız eki Konya Milletvekili Sayın Özkan ÖKSÜZ ile Rize Milletvekili Sayın Ahmet KABİL'e ait yazılı soru önergeleri cevaplandırılarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arzederim.

Fevzi AYTEKİN
Çevre Bakanı

EKLER :
EK-1 2 Adet Cevap Metni
(5 Sayfa)

-5-

373

KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZKAN ÖKSÜZ'E AİT 7/2834-7199 ESAS NUMARALI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

Ülkemizde yılda yaklaşık olarak 1 milyon 300 bin ton ile 1 milyon 800 bin ton arasında tuz üretilmektedir. Bu miktarın %60-70'i ise Tuz Gölünden sağlanmaktadır.

Ülkemiz tuz ihtiyacının yarıdan fazlasını karşılayan Tuz Gölü 200 milyon tuz rezervine sahiptir.

Doğal yapısı itibariyle dünyanın en önemli tuzlu havuzlarından biri olan Tuz Gölü'nde tuz üretimini olumsuz etkileyen iki husus bulunmaktadır. Bunlardan birincisi yağış-buharlaşma dengesinin bozulması ikincisi ise, göle boşalan dere ve kanalların gölde üretilen tuzun kalitesini bozacak düzeyde kirlilik taşımasıdır. En büyük kirlilik ise Konya-Çumra sulama projesinin tamamlanmasından sonra tahliye sularının göle verilmesi ile başlamıştır. Konya Kanalizasyonunun ve sanayi atıklarının arıtılmadan drenaj kanalına bağlanması ile buharlaşma dengesi bozulmuştur.

SORU 1-Tuz Gölü'ndeki kirliliğin boyutlarını tespit etmek için Bakanlığınız tarafından herhangi bir çalışmanız var mıdır?

SORU 2-Tuz Gölü'ndeki kirliliğin önlenmesi için Bakanlığınız tarafından ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

SORU 3-Tuz Gölü'ne boşalan derelerin ıshahı ve özellikle arıtılmadan göle boşaltılan evsel ve sanayi atıklarının arıtılması yönünde Bakanlığınız tarafından yapılmış projeleriniz var mıdır? Bu projeler ne zaman hayata geçirilecektir?

SORU 4-Konya ili sınırları içersinde çevreyi kirleten sanayi tesisleri var mıdır? Varsa bunların yaptığı kirliliği önlemek için Bakanlığınız tarafından ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

CEVAP 1-2-3-4 Ülkemiz tuz ihtiyacının %73'ünü karşılıyan Tuz Gölü dünyanın nadir doğal kaynaklarından biridir ve önemli sulak alanlarımızdandır.

Tuz Gölü'ndeki sorunlar Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nce 1974 yılında açılan ana tahliye kanalına sonradan, Konya İlinin evsel ve endüstriyel nitelikli atık sularının arıtılmadan deşarj edilmesiyle, göldeki kirlenmenin artması ve tuz üretiminin giderek düşmesiyle bugünkü kritik safhaya gelmiştir.

Tuz Gölü'ndeki mevcut kirliliğin giderilmesi ve geleceğe yönelik bölgedeki faaliyetler ile gölün korunma-kullanma dengesi gözetilerek planlanabilmesi için, Bakanlığımızın girişimiyle, 09.03.1998 tarih ve 98/10869 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı çıkarılmıştır.

Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde, Tuz Gölü'nün korunması ile ilgili çalışmalar, 07 Mayıs 1998 tarihinde Bakanlığımızda yapılan, tüm sorumlu kuruluşların, Valiliklerin ve Belediye Başkanlarının da katıldığı bir toplantı ile başlatılmış, Bakanlığımızca ilgili kurumlardan gelen bilgiler çerçevesinde "Tuz Gölü Çevre Durum Raporu" hazırlanmıştır. Bakanlık elemanlarının yerinde yaptığı çalışmalar sonucunda da sözkonusu rapor, ön fizibilite raporu haline dönüştürülmüştür.

Ön Fizibilite Raporunda;

-Konya ili kanalizasyon-atıksu arıtma tesisi ve katı atık bertaraf tesisi kurulması,
-Aksaray ili kanalizasyon-atıksu arıtma tesisi ve katı atık bertaraf tesisi kurulması,
-Şereflikoçhisar ilçesi kanalizasyon-atıksu arıtma tesisi ve katı atık bertaraf tesisi kurulması,
-Cihanbeyli ilçesi kanalizasyon –atıksu arıtma tesisi ve katı atık bertaraf tesisi kurulması, projeleri yeralmakta ve toplam proje bedeli 87.536 Milyon Dolar olarak hesaplanmıştır.

Sözkonusu rapor, "Tuzu Gölü Entegre Projesi" adı altında Yüksek Planlama Kuruluna teklif edilmiş ve Yüksek Planlama Kurulu tarafından tamamı dış kaynaklı kredi ile yapma şartı getirilerek kabul edilmiş ve 22.953.039.000 TL ödenekle 1998 yatırım programına alınmıştır.

Ancak, sözkonusu Bakanlar Kurulu Kararında;

-Projenin iç kaynak ihtiyacının nasıl ve nereden temin edileceği,
-Projeye katılacak kurum/kuruluşların katkı paylarının ne oranda olacağı ve geri ödemelerinin nasıl yapılacağı,
-Proje fizibilite raporunun hazırlanması için ihtiyaç duyulan ödeneğin nereden temin edileceği gibi hususlar belirtilmediğinden, geçen süre içinde önemli gelişme sağlanamamıştır.

Tuz Gölü'ndeki kirlenmenin giderek telafisi mümkün olmayan boyutlara ulaşacağı gerçeğinden hareketle Bakanlığımızca tekrar ele alınarak, "Tuz Gölü Entegre Çevre Projesi"ni hayata geçirecek gerçekci ve uygulanabilir çalışmalar başlatılmıştır.

Bu kapsamda, önceki Bakanlar Kurulu Kararında değişiklik yapma çalışmaları Bakanlığımız tarafından tamamlanmış ve Bakanlar Kuruluna

sunulmuştur. Sözkonusu Kararname, 08.02.2000 tarih ve 2000/458 sayılı yazı ile imzalanmış ve 4 Mayıs 2000 tarih ve 24039 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sözkonusu Bakanlar Kurulu Kararında;

-Tuz Gölü'nün doğal yapısının ve tuz rezervinin korunması ile kirlenmesinin önlenmesine ilişkin olarak yapılacak danışmanlık, fizibilite, projelendirme yapım ve uygulama çalışmaları Çevre Bakanlığının Koordinatörlüğünde, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Tekel Genel Müdürlüğü, İller Bankası Genel Müdürlüğü, Konya Büyükşehir Belediyesi, ilgili Belediyeler ve/veya kurulacak hizmet birliklerince yürütüleceği,

-Bu karar kapsamında yapılacak toplam yatırımın iç para ihtiyacı Çevre Kirliliğini Önleme Fonundan, Belediyelerin ve ilgili kuruluşların kendi bütçelerinden karşılanacağı, bu meblağ yatırımlar için gereken iç para ihtiyacı olarak tahsis edileceği, uygulayıcı kuruluşlar bakiye finansmanı için gerek iç para ve gerekse dış para ihtiyacından kendi paylarına düşecek meblağları bütçelerine dahil etmekle yükümlü oldukları,

-Toplam yatırımın dış para ihtiyacı için gerekli kaynağın temini çalışmalarının Başbakanlık Hazine Müsteşarlığınca sonuçlandırılacağı, karara bağlanmıştır.

Tuz Gölü Entegre Çevre Projesininin gerçekleştirilebilmesi amacıyla dış finans kaynağı bulma çalışmaları sırasında, İspanya Hükümeti ile yapılan görüşmeler sonucunda, İspanya firmaları Türkiye'deki çevre sektörüne yakın ilgi göstermişler ve Tuz Gölü Çevre Entegre Projesine İspanya Hükümetinin desteği sağlanmıştır.

Bu Çerçevede öncelikli olarak, Tuz Gölü Entegre Projesi Fizibilite Raporunun hazırlanmasında kullanılmak üzere İspanya Hükümetince 100 Milyon Pesata (574.000 Dolar) hibe kaynak sağlanmıştır.

Yapılan görüşmeler sonunda fizibilite raporu teknik şartnamesinde mutabakat sağlanmış ve ikili işbirliği anlaşması çerçevesinde, proje ihalesine katılacak İspanyol firmaları dosyalarını 29 Eylül 2000 tarihinde Bakanlığımıza iletmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Hükümeti arasında 13 Ocak 1998 tarihinde imzalanan ekonomik ve mali işbirliği mutabakat zaptı kapsamında, Tuz Gölü Entegre Çevre Projesinin dış finansmanı için İspanya Hükümetinden 66.938.000 Dolar talep edilerek yatırımın gerçekleştirilmesi amacıyla Hazine Müsteşarlığınca başvuru yapılmıştır.

İspanya Hükümeti Ticaret Ateşeliğinden alınan yazıda 72.8 Milyon Dolar kredinin projenin yatırım aşamasında kullanılmak üzere rezerve edildiği Bakanlığımıza bildirilmiştir.

Kredi şartları, kurum/kuruluşların katkı payları ve nihai proje maliyeti fizibilite raporunun tamamlanması ile ortaya çıkacaktır.

Projeye ait iç ve dış kredi ihtiyacı, 2001 yılı yatırım programına alınmak üzere tablo hazinde hazırlanmış ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına iletilmiştir.

021.11.2000 tarih ve 24118 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tuz Gölü Havzasının 14.09.2000 tarih ve 2000/1381 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmesi nedeniyle ihale makamı değişmiş ve Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı yetkili kılınmıştır.

Tuz Gölü'ndeki kirliliğin boyutlarını tespit etmek amacıyla, Bakanlığımız 1993 yılında "Konya Kapalı Havzasında ve Tuz Gölünde Kirliliğin Tespiti ve Giderilmesi Projesin"ni Selçuk Üniversitesi Çevre Uygulama ve araştırma Merkezine yaptırılmıştır.